

MARTIN SCORSESE A TRAVÉS DE
LES SEVES PRÒPIES PARAULES

Carles Prats

Periodista

Scorsese diu

D'aquí a tres setmanes Martin Scorsese arriba a l'edat de la jubilació. Als 65. I no para. Em sembla fantàstic que tingui a punt d'estrena *Shine a Light*, un documental sobre els Stones, i tres projectes més en marxa. Els bons mai no han de deixar de fer coses. Ja sigui un diari o una pel·lícula. Anticipant-me a l'aniversari, he volgut mostrar Scorsese a través de les seves pròpies paraules. Són fragments extrets de *Mes plaisirs de cinéophile*, recull de textos i entrevistes publicat per la *Petite Bibliothèque des Cahiers du Cinéma* el 1998.

'BAMBI'. "Fascinació i calfreds en veure el logo de Buena Vista/Disney fondre's sobre la pantalla en la reestrena de *Bambi*. La riquesa de la imatge. Com si jo hagués pogut sentir els pinzells dibuixar les lletres".

CAMÍ DEL CINEMA. "Sóc amb el meu pare en un autobús de Queens. Anem al cinema on es projecta *Balas vengadores* (*I Shot Jesse James*), i ens preguntem: «Per què la gent es queda tan fresca i segueix fent les seves coses? No saben que es projecta *Balas vengadores*? Realment no tenen intenció d'anar-la a veure?»".

FAMÍLIA. "La família és una cosa molt important per a mi, és un referent. De Niro i Keitel formen part de la meua família. Els meus pares també els consideren com a fills seus. Joe Pesci també forma part de la família. També d'altres. Coppola és com un germà gran. Igual que De Palma, Jay Cocks, Thelma Schoonmaker... Per a un realitzador, com per als actors, la idea de família fa les coses més fàcils, més agradables".

FESTA. "Entre el 1978 i el 1979 vaig tractar molta gent del cinema, tant a Hollywood com per tot el món. La droga corria, n'hi havia molta. Robbie (Robertson) em deia: «Hi ha una festa a París, vols anar-hi?». Viatjàvem per tot arreu: París, Roma, Londres, Nova York... Sempre era la mateixa festa. Després jo em deia: «És que d'aquesta manera podré trobar la dona de la meua vida? Viuré experiències sexuals inoblidables? No ho crec!»".

GEORGE LUCAS. "No vol ser director, vol *fer* pel·lícules. Ens coneixem prou bé després de 25 anys i som totalment diferents. Ell va néixer a Marin County i el seu objecte preferit és un Camero, un cotxe fabricat especialment per Chevrolet. A Manhattan, on jo visc, no es necessita cotxe, anem en

FLAVIO MORAIS

"D'aquí a tres setmanes Martin Scorsese arriba a l'edat de la jubilació. Als 65. I no para. Em sembla fantàstic que tingui a punt d'estrena 'Shine a Light', un documental sobre els Stones, i tres projectes més en marxa"

taxi! Les nostres maneres de viure no tenen res a veure. Saben què és el que més li agrada menjar? Les hamburgueses Big Boy que serveixen en una cadena de *drive in*".

LAS VEGAS. "Al barri on vaig néixer, Little Italy, els treballadors i la petita burgesia consideraven Las Vegas com el país de les meravelles. Especialment els desclassats, aquells que a les meves pel·lícules he anomenat *wise guys*. Però els vells, els autèntics *boss*, no deixaven mai el barri. Eren tan coneguts que no podien posar ni un peu a Las Vegas".

MÚSICA. "Durant la meua joventut, la música popular era la banda sonora de la meua existència. Recordo totes les músiques que envaiïen els carrers durant la nit. Sortien tant dels cotxes com de les cases: *doo-wop*, Frank Sinatra i òpera. Per a un jove d'avui que sobretot escolta la música amb el seu *walkman* o a la intimitat de la seva habitació, deu ser difícil d'imaginar com anava la cosa. És del tot natural que la música esdevingués tan important a la meua obra".

NOVA YORK. "Podem qualificar la ciutat de Nova York de tantes maneres –grollera, màgica, espantosa, estimulante, esgotadora, prosaica– que cada cop que, pel motiu que sigui, la volem evocar en un film, s'acaba imposant. Refusa ser un decorat, com sí que ho acaba sent Los Angeles".

PERSONATGES. "Jo no sabia que els personatges que hem creat fossin herois existencialistes. Mai no he estudiat filosofia. Sempre he cregut en els sentiments d'aquests personatges".

ROBERT DE NIRO. "Mai no havíem pres una copa junts, però anàvem als mateixos clubs. Recordo que tothom l'estimava perquè era molt amable [...]. De Niro em vingué a veure i començarem a parlar dels nostres amics comuns. Havíem freqüentat el mateix *dancing*, el Webster Hall, durant els anys 50. Els meus pares hi anaven als anys 20".

SALA DE CINEMA. "Recordo que, quan era petit, em portaven al cinema –el meu pare, la meua mare o el meu germà–, i que la meua primera sensació fou d'entrar en un món màgic: la moqueta gruixuda, el perfum de les crispetes acabades de fer, la foscor, el sentiment de seguretat i sobretot de ser en un santuari. Totes aquestes coses em feien pensar en una església. Un món de somnis. Un lloc que excitava i engrandia la meua imaginació".

VOLTA D'HORITZÓ

Viatges en un avió de fusta

J.J. Navarro
Arisa

Un home que viu a Califòrnia emprèn un viatge a Buenos Aires per retrobar-se amb una tia seva, a la qual no veu des de fa trenta anys. La tia li vol tornar un regal que ell mateix li havia fet quan era un nen de set anys: un avió de fusta fet a Barcelona pel pare de l'home.

Aquesta és la situació que emmarca la novel·la *El avión de madera que logró dar media vuelta al mundo* (Ed. Candaya), escrita per Quim Aranda, que la presenta aquesta tarda a Barcelona. Segur que coneixeu Quim Aranda per les excel·lents cròniques que envia i publica en aquest diari des de Londres.

El avión de madera... és, certament, una novel·la catalana, però no és una novel·la de Catalunya, perquè està escrita en castellà. De fet, un publicista astut podria dir que és una novel·la dels fills de l'emigració a Catalunya, o, si voleu una referència més actual, una mena d'epopeia de la generació dels Montilla. L'avió de fusta esdevé el vehicle de tota una sèrie de salts enrere i endavant de la memòria, i en la història d'una família que, des d'un petit poble de Màlaga, viatja a Barcelona a començaments dels anys 60 i es dispersa per diferents ciutats d'Amèrica del Sud i del Nord. La novel·la convida a una meditació sobre el valor individual i col·lectiu de la memòria, i la seva importància com a factor de coneixement, afecte i identitat.

Vaig tenir el privilegi de ser lector d'una primera versió d'aquesta novel·la, i, a banda del meu afecte per l'autor, no voldria ser un altre intrús en el terreny de la crítica literària. Només recordo, i puc dir ara, que és una història intensa i fascinant, divertida, a estones corprenedora i, en tot moment, estupendament ben escrita. Un avió de fusta és una joguina insignificant, però viatjar en ell pels cels del record i la vida ens pot desvelar molts misteris de nosaltres mateixos.

CACERA DE BRUIXES

Jordi Costa

Escriptor i periodista

La mirada bruta

Un amic em reenvia un correu electrònic que inclou una extensa carta de l'artista i transsexual Violeta Gómez. Una carta que, sens dubte, hauria de tenir ressò a la premsa, perquè el seu contingut fa esgarrifar. El present article és un granet de sorra per donar a conèixer un cas que és més simptomàtic i menys anecdòtic

del que potser ens agradaria creure. Intento resumir l'assumpte: Violeta Gómez, creadora interdisciplinària amb discografia heterodoxa i exquisida i una obra fotogràfica atrevida i de respectabilíssims precedents, s'ha convertit, segons escriu, en "la primera artista condemnada a pena de presó per les seves obres en

les dues últimes dècades de la democràcia".

Des de que l'any 2001 la jutge Concepción Ferrer va ordenar el segrest de les fotografies que componien l'exposició de Violeta Gómez *Alicia en el País del Amor* –personal homenatge a l'obra fotogràfica de Lewis Carroll– fins a la recent condemna d'un any de presó per "un de-

licte d'utilització de menors amb finalitats pornogràfiques" formulada per la jutge María Poza arran de les fotografies de la sèrie *Candylove*, l'història que detalla l'artista a la carta té tots els perfils de la persecució i la cacera de bruixes. Una persecució de la diferència i, sobretot, una cacera de bruixes que, en aquest cas, es dirigeix contra

un individu però que podria posar en el seu punt de mira tota concepció de l'art com a reflexió sobre els límits i prejudicis morals de l'època. El complex univers creatiu de Violeta Gómez –on Safo i Disneyland es donen la mà amb el fenomen *rurikon*– ha xocat frontalment amb una cosa que sembla eterna: la mirada bruta de l'inquisidor.